

CZĘŚĆ 2.
Przemysłidzi
i Wittelsbachowie

WŁADYSŁAW V	256
BÉLA V (OTTO)	258

Władysław V

KRÓL WĘGIERSKI
1301–1305

*

SZCZEGÓŁY ZOB.:
ROZDZIAŁ I., CZĘŚĆ 1., BIOGR.

Wacława III

Ojciec: WACŁAW II, KRÓL CZESKI | ROZDZIAŁ I., CZĘŚĆ 1.

Matka: JUTTA HABSBURSKA | BIOGR. WACŁAWA II

Rodzeństwo: BIOGR. WACŁAWA II

*

Zaręczony z córką ostatniego Arpada, królowną Elżbietą, dzięki zabiegom ojca w maju 1301 w Budzie został wybrany królem Węgier i koronowany jako Władysław V 27 sierpnia w bazylice Pan-ny Marii w Székesfehérvár. W dniu 9 października 1305 w Brnie zrezygnował z korony węgierskiej na rzecz księcia dolnobawarskiego Ottona III. Po śmierci ojca 1305 odziedziczył jako Wacław III trony Czech i Polski.

Béla V (Otto)

KRÓL WĘGIERSKI
1305–1307

Ojciec: HENRYK I (XIII) BAWARSKI

Był synem Ottona II Dostojnego, księcia bawarskiego i palatyna reńskiego z dynastii Wittelsbachów, oraz Agnieszki, córki Henryka I Długiego (Hanowerskiego), palatyna reńskiego. Urodził się 19 listopada 1235 na zamku w Landshut i w 1250 pojął za żonę córkę Béli IV (ZOB. PONIŻEJ). Po śmierci ojca (29.11.1253) wspólnie ze starszym bratem Ludwikiem objął rządy w Bawarii i Palatynacie Reńskim. W 1255 bracia dokonali podziału ojcowizny, na mocy którego Henrykowi przypadła Dolna Bawaria. Zmarł 3 lutego 1290 w zamku Burghausen i spoczął u boku małżonki w klasztorze cysterskim w Seligenthal nieopodal Landshut.

Matka: ELŻBIETA WĘGIERSKA

Była ona córką Béli IV (ROZDZIAŁ II., CZĘŚĆ 1.). Na świat przyszła w 1236, a zmarła 24 października 1271 i spoczęła w klasztorze cysterskim w Seligenthal.

Rodzeństwo (1–9):

- 1 AGNIESZKA (ur. 1254, zm. 1315). Cysterka w Seligenthal.
- 2 AGNIESZKA (ur. 1255, zm. 1260).
- 3 AGNIESZKA (ur. 1256, zm. 1260).
- 4 ELŻBIETA (ur. 1258, zm. 1314). Cysterka w Seligenthal.
- 5 HENRYK (ur. 1262, zm. 1280).
- 6 ZOFIA (ur. ok. 1264, zm. 1282). W 1277 wyszła za POPPONA VIII, HRABIEGO HENNEBERGU (zm. 1291); małżeństwo to pozostało bezdzietne.
- 7 KATARZYNA (ur. 1267, zm. jako cysterka w Seligenthal 1303 lub 1310). Przed 1287 poślubiła FRYDERYKA ZWANEGO TUTA, MARGRABIEGO MIŚNI (ur. 1269, zginął podczas polowania 1291), z którym miała dwoje młodo zmarłych dzieci.
- 8 LUDWIK III (ur. 1269, zm. 1296). Po śmierci ojca wspólnie z braćmi Ottonem (Béla V) i Stefanem władał w Dolnej Bawarii.

- 9 STEFAN I (ur. 1271, zm. podczas zarazy 1310). Sposobiony z początku do kariery kościelnej, w 1290 został kanonikiem w Pasawie i w tym samym roku uzyskał nominację na arcybiskupstwo salzburskie, jednak urzędu nigdy nie objął. Od śmierci ojca wraz ze starszymi braćmi współwładał w Dolnej Bawarii. Z poślubioną w 1297 lub 1299 JUDYTĄ (JUTTA) ŚWIDNICKĄ (ur. 1285–87, zm. 1320), córką Bolesława (Bolka) I, księcia świdnicko-ziębickiego, dochował się kilkorga dzieci.

★

Urodził się w 1261 (11 lutego) jako Otto, najstarszy syn Henryka I (XIII) Bawarskiego i Elżbiety Węgierskiej. Po śmierci ojca 3 lutego 1290 wspólnie z młodszymi braćmi Ludwikiem i Stefanem objął władzę w księstwie dolnobawarskim jako Otto III. 9 października 1305 Władysław V (POPZEDNI BIOGR.) zrzekł się na jego rzecz tronu węgierskiego i przekazał mu klejnoty koronne. Sakra Ottona, który węgierskie imię Béli przyjął na cześć dziada po kądzieli, miała miejsce 6 grudnia 1305 tradycyjnie w bazylice Panny Marii w Székesfehérvár. W 1307 został uwięziony przez zwolenników Karola I Roberta (ROZDZIAŁ II., CZĘŚĆ 3.). Niebawem udało mu się uciec z niewoli i powrócić do rodzinnej Bawarii, uwożąc ze sobą regalia, jednak władzy na Węgrzech już nie odzyskał. Po śmierci najmłodszego z braci, Stefana I (1310), objął opiekę nad jego małoletnimi synami, Henrykiem III i Ottonem IV, z którymi nominalnie współrządził w Dolnej Bawarii. Zmarł 9 września 1312 na zamku w Landshut, do końca życia posługując się tytułem króla Węgier. Jego ciało złożono obok rodziców w nekropoli dolnobawarskiej linii Wittelsbachów – klasztorze cysterskim w Seligenthal koło Landshut.

Małżonki Béli V (Ottona):

1. Poślubiona w styczniu 1279 w Wiedniu:

KATARZYNA HABSBUKSKA

Była ona córką Rudolfa I, króla rzymsko-niemieckiego z dynastii Habsburgów, i jego pierwszej żony Anny (Gertrudy), córki Burchara III, hrabiego Hohenberg; jej młodszymi siostrami były Guta, żona króla Czech Wacława II (ROZDZIAŁ I., CZĘŚĆ 1.), oraz Klemencja, matka króla Węgier Karola I Roberta (ROZDZIAŁ II., CZĘŚĆ 3.), a król czeski Rudolf I Austriacki (ROZDZIAŁ I., CZĘŚĆ 2.).

był jej bratankiem. Na świat przyszła w 1256 w Rheinfelden, zmarła natomiast 4 kwietnia 1282 na zamku w Landshut i została pochowana w klasztorze cysterskim w Seligenthal.

2. Poślubiona 18 maja 1309 w Straubing:

AGNIESZKA GŁOGOWSKA

Była córką Henryka III (I), księcia glogowsko-żagańskiego z dolnośląskiej linii Piastów, i jego żony Matyldy, córki Albrechta I, księcia brunszwickiego na Lüneburgu. Na świat przyszła w latach 1293–96. Po ślubie z Ottonem przyjęła tytuł królowej Węgier, którego używała do końca życia. Latem 1329 poślubiła ALRAMA V, HRABIEGO HALS (zm. Monachium 1331, zapewne 13.01), syna Alrama IV i jego żony Elżbiety, córki Fryderyka V, hrabiego Truhendingen; przypuszczalnie miała z nim córkę. Zmarła 25 grudnia 1361 i została pochowana u boku pierwszego męża oraz ich syna w klasztorze cysterskim w Seligenthal.

Synowie Béli V (Otona) i Katarzyny Habsburskiej (1–2):

1–2 RUDOLF i HENRYK. Urodzili się w 1280 w Wiedniu, gdzie obaj zmarli w tym samym roku. Zostali pochowani w klasztorze cysterskim w Heiligenkreuz pod Wiedniem – nekropolii ostatnich Babenbergów.

Dzieci Béli V (Otona) i Agnieszki Głogowskiej (1–2):

- 1 ? AGNIESZKA. Urodzona jakoby w 1310, zmarła w 1360 i spoczęła w Pasawie. W latach 1326–27 poślubić miała HENRYKA II, HRABIEGO ORTENBURGA (zm. 1360), niemniej część opracowań neguje albo sam mariaż, albo istnienie owej córki Otona.
- 2 HENRYK III (XV). Urodził się 28 sierpnia 1312 w zamku Natternberg koło Deggendorfu. Po rychłej śmierci ojca (9.09.1312) został księciem Dolnej Bawarii (koregentem swoich braci stryjecznych, Henryka II (XIV) i Otona IV), początkowo pod regencją kuzyna z linii górnobawarskiej, Ludwika IV, od 1314 króla rzymsko-niemieckiego, później jego brata Rudolfa I, a na koniec wspomnianego wyżej Henryka II (XIV) z Dolnej Bawarii. Po dojściu do lat sprawnych, w 1331 wraz z Henrykiem II (XIV) i Ottonem IV dokonał podziału księstwa dolnobawarskiego, na mocy którego zarządzał częścią Dolnej Bawarii ze stolicą w Deggendorfie. Zmarł 18 czerwca 1333 w zamku Nat-

ternberg koło Deggendorfu i został pochowany w klasztorze cysterskim w Seligenthal koło Landshut.

Żoną Henryka III (XV) została 21 września 1328:

ANNA AUSTRIACKA, córka Fryderyka III, księcia Austrii i Styrii oraz króla niemieckiego z dynastii Habsburgów (młodszego brata króla czeskiego Rudolfa I Austriackiego), i jego żony Izabeli, córki Jakuba II Sprawiedliwego, króla Aragonii i Sycylii. Urodziła się ok. 1318 w zamku Hofburg w Wiedniu. Po śmierci Henryka III (XV) wyszła za mąż 20 lub 29 września 1336 za JANA HENRYKA IV, HRABIEGO GORYCJI OD 1323 (ur. 1322 lub 1323, zm. Triest 17.03.1338), syna Henryka III, hrabiego Gorycji, potomka dynastii Meinhardynów (dalszego kuzyna króla Czech Henryka Karyneckiego), i jego drugiej żony Beatrycze, córki Stefana I, księcia dolnobawarskiego – młodszego brata Ottona. Małżeństwo to, podobnie jak jej związek z Henrykiem III (XV), pozostało bezdzietne. Po śmierci drugiego męża Anna powróciła do Wiednia, gdzie wstąpiła do klasztoru klarysek, a w 1341 objęła tam godność opatki. Zmarła 14 grudnia 1343 w swoim klasztorze, gdzie została również pochowana.

